

Morgenbakken

Til undren - og irritation er jeg bange for - for de uskyldige mennesker der henad vejen har måttet dele tilværelse med mig, har jeg en meget upassende morgenvane. Jeg insisterer nemlig på at sætte mig til et veldækket morgenbord. Det lader sig selvsagt ikke gøre at hverve medsammensvorne til en så absurd uvane, så lad mig straks berolige læseren med, at det skam er far her selv, der sørger for herlighederne.

Nu kan man med rette spørge hvordan det kan lade sig gøre at anrette et større måltid på et tidspunkt af dagen, hvor tankeverdenen endnu kun eksisterer som en fjern anelse oppe i knolden. Svaret er imidlertid simpelt og hedder *morgenbakken*.

Morgenbakken er en arkitektonisk enhed, hvor hvert eneste stykke tilhører til morgenbordet har sin faste og ufravigelige plads. Der står smørskålen, der æggene, der smørebrædterne osv. Resultatet er at et eneste blik på morgenbakken med øjeblikkelig og søvngængeragtig sikkerhed afslører, hvad der måtte mangle. Alt dette ud fra mottoet at man skal være konservativ i småting og fleksibel i store.

En sådan morgenbakke eksemplificerer et spændende princip i moderne videnskab, som jeg vil kalde *semiotisk afstivning*. Bakken afstiver jo transporten rent fysisk, men derudover afstiver den

hukommelsen rent semiotisk. Dvs. den sender et utvetydigt budskab om hvorvidt alt er i orden, eller om hvad der mangler.

Semiotisk afstivning er et hovedelement i enhver slags evolution. Middelalderens katedraler og skulpturer tjente f.eks. som semiotisk afstivning for den kristne fortælling om verden. Men i selve denne megalomane tingsliggørelse, denne bogstavelige forstening, lå vel kimen til den mere verdslige arkitektur og kunst, som blomstrede frem i senere århundreder. Og når det amerikanske præsidentvalg nu, som Timothy Garton Ash beskrev det for nylig, er blevet til en slags sæbeopera med titlen "Democracy", så skyldes dette jo at det TV, der engang tjente som en passiv semiotisk afstivning af den blåstemplede virkelighed, efterhånden er blevet til en selvstændig aktør i det politiske spil.

I den nyeste robotforskning spiller semiotisk afstivning nærmest en hovedrolle. I stedet for at forudprogrammere robotter til at klare sig i virkeligheden prøver man nu at gøre dem til kompetente semiotiske aktører. Andy Clark sammenfatter det i sit "007 pincip": "højtudviklede væsner arkiverer eller forarbejder ikke information på kostbare måder, hvis de kan bruge strukturer i omgivelserne og deres samspil med dem som bekvemme stedfortrædere for den slags informationsbehandling".

Semiotisk afstivning er et af den biologiske evolutions vigtigste midler. Jeg må her nøjes med at nævne ringduens kurmageri som et pudsigt eksempel. Når handuen kurtiserer hunduen, udsender hun en ganske særlig kurrende lyd, kaldet rede-kurren. Hvis hun imidlertid forhindres i at kurre, fordi man eksperimentelt har skåret den nerve over der forbinder hjernen og stemmen, så har det den overraskende effekt at hun ikke får ægløsning. Dette uanset hannens usvækkede entusiasme i kurmageriet.

Duen kurrer altså så at sige sine æggestokke igang. At det virkelig forholder sig sådan fik man bekræftet, da man afspillede en båndoptagelse af duens egen "rede-kurren" for hende. Dette satte straks gang i ægmodningsprocessen. Ved at udnytte kurre-lyden som semiotisk afstivning for igangsættelsen af ægmodningsprocessen opnås formentlig en perfekt timing af denne proces i forhold til befrugtningstidspunktet.

Gennem milliardvis af sådanne interaktioner bindes livsprocesserne på kloden sammen i et netværk med stor sammenhængskraft, en *semiosfære*.